

liko je slogova sastavljena i riječ *samoposluživanje* koja se danas najčešće upotrebljava u značenju *samoposluživaonica*. Doduše, riječ je *posluživaonica* po svojoj naravi dvoznačna. Može označivati i prostoriju u kojoj kupci ili gosti poslužuju sami sebe, ali i prostoriju u kojoj kupce poslužuju prodavači ili goste konobari. Ali, i riječ *kupaonica* označuje prostoriju u kojoj netko kupa sam sebe i prostoriju u kojoj netko nekoga kupa. Do nesporednosti ne bi smjelo dolaziti jer su za prostoriju u kojoj se kupuje ili se gosti na klasičan način, već duboko ukorijenjene riječi *prodavaonica* i *gostionica*.

Danijel Alerić

ZAVRŠNA RIJEČ O SAMOPOSLUŽIVAONICI

Člankom D. Alerića za nas je ova polemika završena jer je očito da nakon plodnih prijedloga dalje raspravljanje ne bi donijelo uspješan završetak. Kako problem jednim dijelom ostaje neriješen, potrebno je da i mi kažemo nekoliko završnih riječi.

Nazivi *samoposluživanje*, *samoposluga* za prodavaonicu na osnovi samoposluživanja zaista nisu najbolje jezično rješenje i zato je korisno što su objavljeni prijedlozi s boljima. Naziv *samoposluživaonica* dobro je tvorbeno rješenje. Samo je prigovor je na mjestu da je taj naziv dug. U jeziku postoji težnja da riječi budu što kraće, to više što se češće upotrebljavaju. Da je naziv za prodavaonice na osnovi samoposluživanja danas veoma čest, o tome nema sumnje. Zato je koristan i prijedlog u kojem se razmatraju i mogućnosti za kraćim nazivom. Više prijedloga omogućuje najbolji izbor. Ni nazivu *samoslužnica* nema tvorbenoga prigovora, a kako je za tri sloga kraći, u očitijoj prednosti. To potvrđuje i traženje prije desetak godina.

Kad su se u nas otvarale prve prodavaonice na osnovi samoposluživanja, nije za njih odmah usvojen naziv samoposluživanje. Bilo je i traženja i kolebanja. Iako ne raspolazemo potpunim podacima, ipak i nekoliko potvrda kazuje da je bilo tako. Osim naziva sa-

moposluživanje i samoposluga upotrijebljen je i naziv *samoposlužavne radnje* (Vjesnik, 1. 1. 61. 7.), *samoposlužne prodavaonice* (Vjesnik, 20. 4. 61. 7.). Prvi naziv nije dobar, drugi jest, ali i on s nedostatkom što je dvočlan. No od njega do naziva *samoposlužnica* bio je potreban samo koračić. Da su ga lingvisti učinili u pravo vrijeme, *samoposlužnica* bi zacijelo bila usvojena bez ikakvih teškoća. Danas je mnogo teže jer se *samoposluživanje* veoma proširilo. No kako se još nije potpuno ustalilo, još se javlja i *samoposluga*, možda nije kasno. Na trgovcima je i publicistima da jedno od boljih rješenja usvoje i prošire. *Samoposlužnica* ima prednost što je kraća, ali dobro će učiniti ako se odluče i za *samoposluživaonicu*, a *samoposluživanje* ostave u njegovu osnovnom značenju za označivanje glagolske radnje.

Pokaže li budućnost da su ovaj put lingvisti zakasnili, mislimo da je ova polemika ipak bila korisna. S nekoliko razloga:

1. Upozorila je i na druge, bolje jezične mogućnosti od samoposluživanja i time proširila jezično znanje i izoštrila jezični osjećaj.

2. Poučila je lingviste da trebaju biti aktualniji. Dobar će prijedlog imati sigurniji uspjeh ako dođe u pravo vrijeme.

3. Potiče nelingviste da se u nedoumicama obrate lingvistima da ih pitajama potaknu na traženje najboljega rješenja jer lingvisti ne mogu sami na sve misliti, to više što nas ima premalo. A jezična kultura treba da bude briga cijele zajednice. Bez toga je za pravo i nema.

Ur.

PRAVOPISNI PRIRUČNIK SRPSKO- -HRVATSKOG – HRVATSKOSRPSKOG JEZIKA, Sarajevo 1972.

Autori: dr. Sv. Marković, M. Ajanović,
mr. Z. Diklić

SR Bosna i Hercegovina dobila je svoj pravopis. U izdanju izdavačke kuće »Svjetlost« u Sarajevu izišao je u ljeto 1972. godine Pravopisni priručnik srpskohrvatskog-hrvatskosrpskog jezika za potrebe u prvom re-